Format
Gå-øvelse, gruppearbejde og klassediskussion

Tid
45 min.

Målgruppe
8. – 9. klasse

Materiale
Tilhørende spørgsmål og scenarier samt værktøjskassen med kontrolværktøjer

Del 3: Hvad gør jeg?

Formål

Data har værdi og er interessante for andre at bruge. Selvom vi måske mener, at vi ikke har noget at skjule, så skal vi alligevel tænke os godt om, når vi er online. Problemet er, at vi ikke ved præcis, hvad vi gerne vil holde for os selv, for vi ved ikke, hvad data kan bruges til. Der samles en masse data om os, når vi er på nettet og bruger fx sociale medier, streamingtjenester og webshops. Med ganske få oplysninger om en bruger på et socialt medie kan man skabe en profil af brugeren og målrette information, reklame og andet til vedkommende. Ved hjælp af cookies (små programmer, der lagres på din enhed) kan en webshop følge med dig rundt til evig tid. Hvem kan have interesse i dine data?

Formålet med aktiviteterne i del 3 er at få eleverne til at reflektere over, hvad de gør med deres data og hvad de har ret til at gøre. Eleverne vil under hver aktivitet blive præsenteret for hverdagsscenarier, som de skal forholde sig til.
I aktiviteterne arbejdes der med et udvalg af kontrolværktøjer.
Efter klassen har forholdt sig til et hverdagsscenarie, kan læreren supplere med viden fra kontrolværktøjerne.

Sådan gør I

Aktivitet 7

(20 min)
Denne aktivitet fokuserer på rettighederne i persondataforordningen, som er forklaret i 'Værktøjskassen'. Læreren præsenterer klassen for et scenarie og giver tre mulige svar, som knyttes til tre af klasseværelsets hjørner. Eleverne skal nu gå hen til hjørnet, der repræsenterer det svar, de gerne vil give. Hvert scenarie er knyttet til et kontrolværktøj i værktøjskassen, som læreren kan bruge efter eleverne har valgt deres svar.

(Brug kontrolværktøj: Ret til oplysning og ret til indsigt)

Scenarie 1: Dine venner inviterer dig til at bruge en ny app, så I kan dele billeder og skrive med hinanden. Den er gratis at bruge og ser ret lækker ud. Hvad gør du?

- Jeg undersøger, hvilke oplysninger appen vil have om mig, og hvordan oplysningerne bruges, inden jeg beslutter, om jeg vil bruge appen.
- Appen ser meget professionel ud, så jeg opretter hurtigt en profil for at

have det sjovt sammen med vennerne.

- Jeg begynder at læse betingelserne for at bruge appen og bliver hurtigt træt af læsningen, så jeg godkender det hele. Jeg har alligevel ikke noget at skjule.

(Brug kontrolværktøj: Ret til dataportabilitet):

Scenarie 2: Du har i tre år brugt en musiktjeneste og har nu fået et nyt telefonabonnement, der giver dig mulighed for at bruge en anden musiktjeneste uden at betale ekstra. Du har lavet mange fede personlige playlister i din nuværende musiktjeneste, som du ikke vil miste. Hvad gør du?

- Jeg beholder min nuværende musiktjeneste for at bevare mine playlister, selvom jeg kan spare penge på at bruge den nye musiktjeneste.
- Jeg skriver til min nuværende musiktjeneste og beder dem overføre mine playlister til min nye musiktjeneste.
- Jeg tjekker, hvordan den nye musiktjeneste bruger og beskytter mine persondata. Hvis jeg har tillid til tjenesten, beder jeg om at få flyttet mine personlige playlister fra min gamle til min nye musiktjeneste.

Aktivitet 8

(25 min)

Denne aktivitet skal præsenteres for eleverne i to dele. Første del handler om den umiddelbare reaktion og relationen til alle vennerne på det sociale medie, når private beskeder pludselig er offentliggjort på ens væg. Anden del handler om, at der har været et sikkerhedsbrud på det sociale medie, hvor brugernes private beskeder (data) er blevet offentliggjort for alle. I grupper skal eleverne diskutere sig frem til deres bud på løsninger, og i den sidste del af aktiviteten skal de forholde sig til egne data. I denne aktivitet omtales det fiktive sociale medie CoolMe, men du kan vælge at erstatte dette med et virkeligt socialt medie, som eleverne kender.

(Kontrolværktøj: Ret til information ved sikkerhedsbrud):

Afsløring 1:

Peter (15 år) har en profil på det sociale medie CoolMe, og pludselig oplever han, at alle hans private beskeder er synlige for alle på hans væg. Der er beskeder fra

de sidste fire år, hvor han har været på CoolMe, og nogle er pinlige og der er oplysninger, der fortæller meget om ham som privatperson.

- Hvilken slags beskeder skal alle ikke have lov til at læse? Giv eksempler.
- Hvad skal Peter gøre?

Afsløring 2:

Det viser sig, at Peter ikke er den eneste, der har fået sine private beskeder offentliggjort på sin væg. Alle hans venners private beskeder ligger på deres væg, og det samme gælder for deres venner. Peter diskuterer med sine venner, om CoolMe er blevet hacket. Hvad skal Peter gøre?

- Kontakte CoolMe og gøre dem opmærksom på situationen?
- Kontakte Datatilsynet for at melde et sikkerhedsbrud?
- Spørge en voksen om hjælp til at løse det? Det kan fx være forældre, lærer, pædagog.
- Slette sin profil?
- Lade være med at gøre noget?

Overvejelser efter øvelsen – fælles på klassen:

- Hvilke krav stiller du til sikkerheden, når du giver fx sociale medier eller webshops lov til at opbevare dine data?
- Hvad vil du gøre, hvis du oplever, at dine data pludselig er synlige for andre, eller de er blevet delt uden din viden?